

**Doctrina Truman (1947) –
expresie a politicii de
containment a
Statelor Unite ale Americii**

Hadrian G. Gorun

După încheierea celui de al doilea război mondial, care s-a soldat cu înfrângerea Germaniei naziste, asistăm la o trecere de la multipolarism la bipolarism în relațiile internaționale. Cele două mari puteri, Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică (U. R. S. S.), - care se vor afirma după a doua mare conflagrație a lumii- , vor marca evoluțiile consemnate în afacerile mondiale după 1945, fiind principalii actori care vor performa pe scena internațională. Coaliția Națiunilor Unite, care a ființat pe parcursul războiului a fost percepută de către mai mulți exegeți ca nefirească, întrucât era compusă din două democrații occidentale veritabile, anume S. U. A. și Marea Britanie, pe de o parte, și un simbol al totalitarismului de stânga, Uniunea Sovietică, pe de altă parte. Numai dorința și interesul de a îngeunchea mașina de război germană, care părea invincibilă, aduseseră pe cele trei puteri cu regimuri complet diferite în aceeași tabără. După îndeplinirea dezideratului comun, zilele alianței de conjunctură erau numărate.

Datorită secătuirii, epuizării și devastării în conflict a Angliei și a Franței, la nivel mondial responsabilitățile vor fi preluate aproape integral de către S. U. A. și U. R. S. S.. [Milza, P. , Bernstein, S. , *Istoria secolului XX. Lumea între război și pace 1945 - 1973* , Editura Bic ALL, București, 1998, Traducere Marius Ioan, vol. II, p. 144]. Așadar, coaliția Națiunilor Unite s-a destrămat după conflictul

**Truman Doctrine (1947) –
expression of the containment
policy of the United States of
America**

Hadrian G. Gorun

After the end of World War II, which resulted in the defeat of Nazi Germany, one can assist to a shift from bipolarism to multipolarism in international relations. The two great powers, United States and the Soviet Union (USSR), - which will distinguish themselves after the second world conflagration - will mark the developments recorded in world affairs after 1945, being the main actors who will perform on the international scene. The Coalition of the United Nations, which existed during the war was seen by several historians as unnatural, since it was composed of two genuine Western democracies, namely U. S. A. and the United Kingdom, on the one hand and a symbol of leftist totalitarianism, the Soviet Union, on the other. Only the desire and interest in defeating German war machine, which seemed invincible, had brought those three powers with completely different political regimes in the same alliance. After the carrying out of the common desideratum the days of the alliance were counted. Because of exhaustion and devastation of England and France during the conflict, global responsibilities will be taken over almost entirely by U. S. A. and U. S. S. R.. [Milza, P. , Bernstein, S. , *History of the XX century. The world between war and peace, 1945 - 1973*, Bic ALL Publishing, Bucharest, 1998, Ion Marius Translation, vol II, p. 144]. So the coalition of the

mondial, cele două mari puteri situându-se pe poziții de forță. Cuvântarea fostului prim-ministru britanic Winston Churchill, ținut la 5 martie 1946 la Universitatea Fulton, din Missouri, cunoscută în istoriografie și ca discursul *cortinei de fier* și replica liderului sovietic Iosif Visarionovici Stalin au marcat originile a ceea ce s-a numit războiul rece. Churchill s-a arătat neliniștit în privința expansionismului sovietic, manifestat cu pregnanță prin instalarea unor guverne comuniste marionete în toate statele ocupate de către Armata Roșie, ca și în zona sovietică a Germaniei. El pleda pentru perpetuarea alianței dintre S. U. A. și Commonwealthul britanic, pentru a preîntâmpina amenințarea potențială reprezentată de sovietci. [Kissinger, H., *Diplomația*, Editura BIC ALL, București, 1998, Traducere: Mircea Ștefancu, Radu Paraschivescu, p. 388]. Reacția liderului de la Kremlin nu s-a lăsat așteptată, Stalin acuzându-l pe Churchill că dorește să provoace un nou război și comparându-l chiar cu Hitler. [Fontaine, A., *Istoria războiului rece. De la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea 1917 – 1950*, Editura Militară, București, 1992, Ediție îngrijită, traducere și note de George Potra și Delia Răzdolescu, vol. II, pp. 27-28]. Va începe o lungă perioadă de conflict mornit, în cursul căreia au existat și câteva crize violente, parte din ele periferice, denumite astfel deoarece au avut loc la periferia sistemului internațional bipolar, cei doi coloși mondiali neconfruntându-se în mod direct.

Pe scurt, războiul rece a reprezentat o înfruntare nonmilitară în sensul că nu a existat un conflict militar de mari proporții și direct între cele două blocuri, cel occidental și democratic, dominat de către S. U. A. și cel comunist, al cărui hegemon a fost Uniunea Sovietică. Dar războiul rece a avut și conotație militară dacă ne gândim la asidua cursă a înarmărilor pe care a generat-o.

Războiul rece a antrenat două grupuri de state cu ideologii și sisteme

United Nations disintegrated after the world war, the two great powers were situated on positions of force. The speech of former British Prime Minister Winston Churchill, held on 5 March 1946 at Fulton University, Missouri, known in historiography as iron curtain speech and the reply of Soviet leader Iosif Visarionovici Stalin marked the origins of what was called Cold War. Churchill was worried regarding Soviet expansion clearly manifested through the installation of communist puppet governments in all states occupied by Red Army, as in the Soviet zone of Germany. He advocated the perpetuation of the alliance between U. S. A. and British Commonwealth, to prevent the potential threat represented by Soviet Union. [Kissinger, H., *Diplomacy*, BIC ALL Publishing, Bucharest, 1998, Translation: Mircea Ștefancu, Radu Paraschivescu, p. 388]. Reaction from the Kremlin leader has not been waited a long time. Stalin accused Churchill that he wanted to provoke a new war and even compared him with Hitler. [Fontaine, A., *History of the Cold War. From October Revolution to the war in Korea 1917 - 1950*, Military Publishing, Bucharest, 1992, edition wake, translation and notes by George and Delia Răzdolescu Potra, vol. II, pp 27-28]. It will begin a long period of latent conflict, during which there were several violent crisis, some of them peripheral, named like this because they took place at the periphery of bipolar international system. There was no direct confrontation between the two great powers of the world.

In short, the Cold War represented a non-military confrontation, in the sense that there was no direct military conflict between the two blocks, the Western and democratic block, dominated by U. S. A. and the communist one, whose hegemonic power was the Soviet Union. But the Cold War had a military character and if we think of the important arms race.

Cold War has involved two groups of countries with ideology and political

politice și economice totalmente opuse, pe de o parte sistemul occidental, care promova valorile democratice, diversitatea politică, pluripartidismul, libertatea individuală, drepturile cetățenești, o economie bazată pe libera concurență, iar pe de altă parte sistemul comunist, impus de către U. R. S. S. *democrațiilor populare* din Europa Centrală și de Est, de altminteri state satelite aduse la supunere prin intermediul dublului proces de sovietizare și satelizare. În acestea din urmă, monopartidismul din viața politică a dus la confundarea premeditată a partidului cu statul. Drepturile individuale erau respectate doar la modul declarativ în realitate fiind flagrant încălcate. Asupra populației greu încercate de privațiuni, opresiune, teama și teroarea erau exercitate și întreținute constant de către o poliție politică, care constituia stâlpii de nădejde al tuturor regimurilor totalitare indiferent de orientare și care în blocul estic a purtat diferite denumiri dar menirea sa era aceeași (NKVD și GPU, în U. R. S. S. sub Stalin; Securitatea Poporului și apoi Securitatea Statului în România; STASSI în Germania de Est, AVH în Ungaria etc). Sistenul comunist a instituit o economie centralizată și planificată, de tip închis, autarhic și etatist, anihilând prin coerciție proprietatea și inițiativa privată. În concepția lui Raymond Aron, ar exista cinci elemente principale care definesc regimul totalitar: 1. un partid deține monopolul activității politice; 2. partidul monopolist este animat sau este înarmat cu o ideologie, căreia îi conferă o autoritate absolută și care, prin urmare, devine adevărul oficial al statului; 3. pentru a răspândi acest adevăr oficial, statul își rezervă la rândul său un dublu monopol, monopolul mijloacelor de constrângere și pe cel al mijloacelor de convingere, în vreme ce ansamblul mijloacelor de comunicare, presă, radio, televiziune este condus și comandat de către stat și de către cei care îl reprezintă; 4. majoritatea activităților economice și profesionale sunt controlate de către stat, devnind într-un fel parte integrantă a

and economic systems totally opposed, on the one hand Western system, which promoted democratic values, political diversity, more parties in political life, individual freedom, human rights, an economy based on free competition and on the other hand, the communist system, imposed by the U. S. S. R. , in fact *popular democracies* of Central and Eastern Europe. However, in fact satellite states which adopted Soviet political and institutional pattern and were brought to obedience. In this kind of states, there was a single political party and this party meant the state. Individual rights were respected just theoretically and declaratory. In reality, they were flagrantly violated. The oppression, fear and terror were constantly exercised and maintained by a political police, which constituted the useful and trustful instrument of all totalitarian regimes regardless of orientation. In the Eastern block the political police wore different names but the way of action was the same (NKVD and GPU, in the USSR under Stalin's rule, People's Security and later Security of the State or simply Securitate in Romania; STASSI in East Germany, AVH in Hungary etc.). The Communist system has set up a centralized planned economy, a closed, autarchic, using coercion to annihilate ownership and private initiative. In the design of Raymond Aron, there are five main elements that define the totalitarian regime: 1. party holds monopoly of political activity; 2. monopolist party is animated or is armed with an ideology, which gives it an absolute authority and which, therefore, the truth becomes the official truth of the state; 3. to spread this official truth, the state reserves a double monopoly, the monopoly of the means of coercion and the means of persuasion, while the entire means of communication, press, radio, television are headed and ordered by the state and by those who represent the state; 4. most professional and economic activities are controlled by state becoming in a way an integral part of

statului, iar dat fiind faptul că statul este inseparabil de ideologia sa, aceste activități sunt parte integrantă a adevărului oficial; 5. dat fiind că orice activitate va deveni activitate de stat și fiindcă va fi supusă ideologiei, o eroare comisă în cadrul unei activități economice și profesionale este simultan o greșeală ideologică, de aici rezultând o politicizare, o transfigurare ideologică a tuturor erorilor posibile ale indivizilor și prin urmare, o teroare atât polițienească cât și ideologică. [Aron, R. , *Democrație și totalitarism*, Editura All Educational, București, 2001, Traducere de Simona Ceașu, pp. 212 – 213]. Raymond Aron definește în antiteză cele două tipuri de regimuri, democratice, specifice blocului vestic și totalitare specifice blocului sovietic: pe de o parte, avem concurența, constituționalismul, pluralismul grupurilor sociale și statul partidelor, iar pe de altă parte, monopolul, revoluția, absolutismul birocratic și statul partizan, care mai este denumit și statul ideologic. [Carpinschi, A. , *Doctrină politică contemporană*, Editura Moldova, Iași, 1992, p. 55 – 56].

Așadar, războiul rece s-a desfășurat pe tărâm politic, economic, ideologic, al cursei înarmărilor. La 22 februarie 1946, George F. Kennan, însărcinatul cu afaceri al Ambasadei Statelor Unite la Moscova a realizat o amplă analiză a politicii sovietice, documentul intitulat în mod sugestiv *Long Telegram* fiind unul dintre actele fundamentale ce conturează cadrele politicii de *containment*, care ad -literam ar însemna *stăvilire, îndiguire, barare*. Washingtonul avea ca misiune stăvilirea expansiunii comunismului de tip sovietic. Potrivit *Telegramei Lungi* a diplomatului american, politica externă sovietică își avea sursele adânci în însăși sistemul sovietic, fiind un amalgam de zel ideologic comunist și expansionism țarist de modă veche. Stalin privea puterile occidentale ca iremediabil ostile. Din timpuri imemorabile, Imperiul țarist rus a urmărit să își extindă teritoriul. Au încercat să își impună și să permanentizeze dominația asupra Poloniei. Petrogradul a considerat Bulgaria în sfera

the state, and given that the state is inseparable from its ideology, these activities are an integral part of the official truth, 5. Given that any activity will become activity of state and will be subject of ideology, an error committed as part of an economic and professional activity is simultaneously an ideological mistake, resulting in a politicizing, an ideological transfiguration of all possible errors of individuals and consequently, a terror both police and ideological. [Aron, R. , *Democracy and totalitarianism*, All Educational Publishing House, Bucharest, 2001, Translated by Simona Ceașu, pp 212 to 213]. Raymond Aron defined antithetically the two types of regimes, democratic, western and that specific to totalitarian Soviet Bloc: on the one hand, we have competition, constitutionalism, pluralism of social groups and state parties, and on the other hand, monopoly, revolution, bureaucratic absolutism and the partisan state, which are also known as the ideological one. [Carpinschi, A. , *The contemporary political Doctrine*, Publishing Moldova, Iasi, 1992, p. 55 to 56].

Thus, the Cold War had a political, economic, ideological character. On 22 February 1946, George F. Kennan the representative with business of the United States Embassy in Moscow has made an extensive analysis of Soviet policy. The document called the *Long Telegram* is suggestive because it frameworks the *containment* policy that would mean *stăvilire, îndiguire, barare*. The authorities from Washington had the mission to contain the expansion of Soviet - style communism. According to *Long Telegram* of the U.S. diplomat, Soviet foreign policy had its sources deep in the Soviet system itself, being an amalgam of communist ideology and old - fashioned tsarist expansionism. Stalin considered Western powers as irretrievably hostile. From immemorial time, Russian Empire of the tsars has sought to expand its territory. It tried to impose and make eternal its

sa de influență [Kissinger, H. , *op. cit.* , pp. 393 – 394] și a căutat să obțină autoritatea asupra unor puncte strategice precum Strâmtoarele Bosfor și Dardanele și orașul Constantinopol, fosta capitală a Imperiului Otoman. Autoritățile americane trebuiau să fie pregătite pentru o luptă dificilă și de uzură, întrucât obiectivele și principiile celor două superputeri ale sistemului internațional nu se puteau pune în vreun fel de acord.

Un document încă și mai semnificativ pentru teoretizarea conceptului de *containment* a fost articolul publicat în 1947 în revista *Foreign Affairs* și semnat X, autorul său fiind de fapt același George Kennan. Articolul s-a intitulat *The Sources of Soviet Conduct*, în care explică faptul că ostilitatea față de democrații era inerentă naturii structurii interne sovietice în fața căreia politicile conciliatorii occidentale erau lipsite de eficiență. (*Ibidem*, pp. 398-399). În opinia lui Kennan, care în calitate de fost diplomat la Moscova luase contact la fața locului și cunoștea realitățile sovietice, elementul principal al întregii politici americane față de U. R. S. S. trebuie să fie o îndiguire pe termen lung, răbdătoare dar fermă și urmărind cu atenție tendințele expansioniste ale Uniunii Sovietice. Acestea era necesar să i se opună o puternică forță „în orice punct în care își vor arăta semnele voinței de a încălca interesele unei lumi pașnice și stabile.” (Boniface, P. , *Relații Est – Vest 1945 – 1991*, Institutul European, Iași, 1999, p. 13.) Așadar, prin doctrina de *containment*, S. U. A. nu vor încerca să-i forțeze pe sovietici să se retragă din țările sovietizate și satelizate. Uniunea Sovietică trebuia împiedicată să își extindă influența și în alte zone importante. Prin urmare, misiunea Statelor Unite era aceea de a se opune oricărui nou progres sovietic sub aspectul influenței politice.

Războiul civil din Grecia, în care s-au confruntat forțele comuniste și cele regaliste, - susținute de către armata engleză- , a stat la baza *doctrinei Truman* [Fontaine, A. , *op. cit.* , p. 46], cea dintâi

domination over Poland. Petrograd considered Bulgaria in its sphere of influence [Kissinger, H. , *op. cit.* , pp. 393 to 394] and sought to gain authority over some strategic points such as Straits Bosfor and Dardanelles and the city of Constantinople, the capital of the former Ottoman Empire. The U.S. had to be prepared for a difficult and wear fight, since the objectives and principles of the two superpowers of the international system could not put in any kind of agreement.

A document even more significant to explain concept of *containment* was an article published in 1947 in *Foreign Affairs* review. This article was signed X, but its author was actually the same George Kennan. Kennan entitled the article *The Sources of Soviet Conduct*, which explains the fact that hostility towards democracy was inherent in the nature of Soviet internal structure before which the conciliators Western policies were lacking efficiency. (*Ibid*, pp 398-399). As a diplomat in Moscow, Kennan was the man who knew the best Soviet realities. The element of the entire U. S. policy towards U. S. S. R. had to be a long - term containment, patient but firm and watching carefully expansionist trends of the Soviet Union. It was necessary to oppose to Russians a strong power "at any point in which they will show signs of willingness to violate the interests of a peaceful and stable world." (Boniface, P. , *West relations - West 1945 - 1991*, The European Institute, Iași , 1999, p. 13.) Thus, S. U. A. will not try to force the Soviets to withdraw from the countries which were in their spheres of influence. Soviet Union had to be prevented from expanding their influence in other important areas. Therefore, the mission of the United States was to oppose any new extension of Soviet political influence.

Civil war from Greece, in which Communist and royal forces were involved- the latter backed by the English army- , constituted the base for Truman

manifestare pe continentul european a politicii americane de îndiguire, confruntată cu tendința de extindere a comunismului. Comuniștii au fost sprijiniți de către unele din statele satellite ale Moscovei precum Bulgaria, Iugoslavia și Albania.

În S. U. A., evoluțiile în plan intern păreau favorabile desfășurării unei politici externe mai energice. În ianuarie 1947, secretarul de stat James Byrnes a fost înlocuit de către generalul George Marshall. [Duroselle, J. B., *Histoire diplomatique de 1919 à nos jours*, Paris, 2001, p. 467]. Și noul președinte al S. U. A., Harry Truman înlocuitorul lui Franklin Delano Roosevelt încă din 1945 s-a dovedit a fi mult mai activ în domeniul extern și foarte important, mai puțin concesiv și mai intransigent decât predecesorul său. Peter Calvocoresi afirmă că prin doctrina Truman Statele Unite au preluat rolul Marii Britanii de a sprijini Grecia și Turcia și l-au raționalizat în termeni anticomuniști. [Calvocoresi, P., *Politica mondială după 1945*, Editura Allfa, București, 2000, p. 198]. Totodată, decizia din martie 1947 de sprijinire materială a Greciei și Turciei, cunoscută drept *doctrina Truman*, a anticipat planul Marshall de refacere a economiei europene cu fonduri americane, care a survenit la doar trei luni mai târziu și care s-a înscris în aceleași demersuri de a evita ca Europa de Vest să cadă pradă comunismului.

La sfârșitul anului 1946 și la începutul lui 1947, Marea Britanie dispunea în Grecia de un număr de 40.000 de oameni și care furniza atât guvernului de la Atena cât și celui de la Ankara o prețioasă asistență de factură militară și financiară. În februarie 1947, americanii și britanicii s-au pus de acord că din punct de vedere militar și strategic, Grecia și Turcia nu ar trebui lăsate să intre în sfera de influență a Moscovei. [www.trumanlibrary.org, Summary of telegrams from Greece, Poland and the USSR, February 25, 1947].

Curând, Cabinetul englez a adus la cunoștința Washingtonului că în scurt timp va fi obligat să renunțe la programul său de ajutorare financiară și economică a Greciei

doctrine [Fontaine, A., *op. cit.*, p. 46], which was the first manifestation of the American containment policy on the European continent. It faced the expansion of Communism. The Communists were supported by some of Moscow's satellite States, as Bulgaria, Yugoslavia and Albania.

In U. S. A., internal developments seemed favourable to deployment of a foreign policy more determined. In January 1947, Secretary of State James Byrnes was replaced by General George Marshall. [Duroselle, J. B., *Histoire diplomatique de 1919 à nos jours*, Paris, 2001, p. 467]. The new president of the U. S. A., Harry Truman, who replaced Franklin Delano Roosevelt in 1945, proved to be more active in the field of external and very importantly, more intransigent than his predecessor. Peter Calvocoresi states that the United States took over the role of the United Kingdom to help Greece and Turkey and they have rationalized it in anti-Communist terms. [Calvocoresi, P., *The World Politics after 1945*, Allfa Publishing, Bucharest, 2000, p. 198]. Meanwhile, the decision of March 1947 which provided material support to Greece and Turkey, known as *Truman Doctrine*, anticipated the Marshall plan for recovery of European economy with U.S. funds. This plan, adopted three months later joined the actions designed to avoid the fall of the Western Europe under Communist rule.

At the end of 1946 and early in 1947, the UK had a number of 40,000 people in Greece and provided a valuable military and financial assistance to the government from Athens and Ankara. In February 1947, Americans and British were put agree that from military and strategic point of view, Greece and Turkey should not be allowed to enter the sphere of influence of Moscow. [www.trumanlibrary.org, Summary of telegrams from Greece, Poland and the USSR, February 25, 1947].

Soon, the English Cabinet brought

și că trupele sale vor fi retrase începând cu luna martie 1947. În aceste condiții, Secretarul de Stat al SUA, generalul George Marshall, a primit un apel disperat din partea cabinetului grec, apel care solicita asistență financiară, economică și experți americani. În opinia Atenei, ajutorul american era vital pentru ca independența statală a Greciei să fie preservată. Grecia reclama de urgență sprijinul american din pricina lipsei stringente pe care populația civilă o resimțea în privința alimentelor, combustibilului și îmbrăcăminte. Obținerea acestor bunuri era indispensabilă pentru instaurarea liniștii și securității interne, condiție sine qua non a refacerii economice și politice. Mai mult, autoritățile grecești au reclamat din partea S. U. A. un personal administrativ, economic și tehnic specializat. [*Idem*, Suggested Draft of the President's message to the Congress on the Greek Situation, March 7, 1947]. Anglia nu a mai fost în măsură să susțină nici suportul economic și financiar al Turciei apelând la S. U. A. și în privința acestei țări.

Grecia și Turcia constituiau teritorii cu importanță geo-strategică sporită, iar situația dificilă a Greciei a fost accentuată din pricina instabilității politice interne.

De aceea, președintele american Harry Truman cerea Congresului să ofere executivului suficientă autoritate pentru a extinde ajutorul și asupra Turciei. [*Ibidem*]. Nevoia punerii în practică a politicii de stăvilire se făcea simțită așadar și în privința Turciei, o țară aflată în proximitatea Greciei din punct de vedere geografic. Am putea afirma că avem de a face în acest sens cu încercarea de punere în practică a unei teorii a dominoului *avant la lettre*, teorie enunțată ulterior de John Foster Dulles și aplicată în cazul Peninsulei Indochina. Teoria dominoului preciza că intrarea unui stat sub control sovietic putea antrena căderea unui alt stat vecin sub influența Moscovei, precum piesele unui joc de domino. Tocmai de aceea, cucerirea puterii de către comuniști în Grecia putea avea repercusiuni negative în ceea ce privește Turcia și Orientul

to the attention of Washington that shortly Soon, the Cabinet English brought to the attention of Washington that will shortly be forced to give up its program of financial and economic aid to Greece and that its troops will be withdrawn since March 1947. In these circumstances, the Secretary of State of the U.S. General George Marshall, had received a desperate call from the Greek cabinet, call requesting financial, economic assistance and American experts. In the opinion of Athens, American aid was vital for the preservation of the Greek independence. Greece asked an immediate assistance because of the lack of food, fuel and clothing. Getting these goods was essential for the establishment of peace and internal security, a sine qua non condition of economic and political recovery. Furthermore, the Greek authorities have complained about the U. S. A. administrative, economic and technical experts. [*Idem*, Suggested Draft of the President's message to the Congress on the Greek Situation, March 7, 1947]. England was not any longer able to sustain economic and financial support of Turkey calling on U. S. A. in this country too.

Greece and Turkey constituted territories with increased geo-strategic importance, and the difficult situation of Greece has been accentuated because of internal political instability.

Therefore, U.S. President Harry Truman asked Congress to provide enough authority to executive to extend aid for Turkey. [*Ibid*]. The need to implement the policy of containment was also felt regarding Turkey, a country located geographically in the proximity of Greece. One could say that there is an attempt to put into practice a theory of domino *before the letter*, the theory set out later by John Foster Dulles and applied in case of Indochina Peninsula. The theory of domino predict that the entry of a state under Soviet control could lead to the fall of another neighboring state under the influence of Moscow, such as parts of a

Apropiat, iar S. U. A. , prototip al democrației occidentale aveau datoria să se opună prin susținerea materială a țărilor susceptibile să intre în orbita Kremlinului.

După cum apreciază Henry Kissinger [Kissinger, H. , *op. cit.* , p. 397] în discursul său adresat Congresului, președintele Truman are o viziune wilsoniană asupra realităților punând în opoziție două moduri de viață, un mod de viață bazat pe voința majorității, instituții libere, guvern reprezentativ, libertatea exprimării și a religiei, dreptul de rezistență la opresiunea politică. Celălalt mod de viață este fundamentat pe impunerea voinței unei minorități asupra majorității, pe controlul presei și a altor mijloace de comunicare de către o minoritate, pe teroare și pe oprimare. Erau așadar puse în evidență câteva dintre caracteristicile primordiale ale regimurilor democratice, deosebite complet de cele ale regimurilor totalitare de extrema stângă. Harry Truman a acuzat Uniunea Sovietică de încălcarea promisiunii asumate la Ialta cu privire la organizarea de alegeri libere și corecte și crearea de instituții și guverne democratice și reprezentative în țările aflate în sfera sa de influență. Numai că noțiunile de *democrație* și *democratic* erau percepute complet diferit la Moscova și la Washington. Statele Unite, socotea președintele Truman, "trebuiau să susțină popoarele libere care rezistă tentativelor de subjugare ale unor minorități sau presiunilor din afară [...]. Cred că trebuie să ajutăm popoarele libere să își clădească destinele după cum doresc." [www.trumanlibrary.org, Rough Draft of the President's message to Congress in regard to Greece, March 9, 1947]. Pe de altă parte, considera că sărăcia, mizeria și foametea constituiau terenul propice pe care se puteau dezvolta germeii totalitarismului.

Doctrina Truman, expusă Congresului american în 12 martie 1947, preconiza acordarea unui ajutor de 250 milioane de dolari Greciei și 150 milioane de dolari Turciei. Cele două camere vor vota cu o largă majoritate proiectul de lege, iar ulterior, la 22 mai 1947, președintele

game of dominoes. That is why, the conquest of power by the Communists in Greece could have negative repercussions regarding Turkey and the Near East. U. S. A. , the prototype of Western democracy had a duty to oppose by supporting the countries susceptible to enter orbit of Kremlin.

As Henry Kissinger appreciates [Kissinger, H. , *op. cit.* , p. 397] in his speech addressed to Congress, President Truman has an wilsonian vision of the realities because he put in opposition two ways of life, a way of life based on the will of the majority, free institutions, representative government, freedom of expression and religion, the right to resist political oppression. The other way of life is founded on the imposing of the will of a minority over the majority, the control of the press and of other means of communication by a minority, terror and oppression. Some of the primary characteristics of democratic regimes were therefore emphasized, being completely distinct of those of totalitarian regimes of the left extreme. Harry Truman accused Soviet Union because it did not respect the promises assumed at Yalta, regarding the organization of free and fair elections and the creation of democratic institutions and representative governments in the countries from its sphere of influence. But these concepts of *democracy* and *democratic* were perceived differently in Moscow and in Washington. The United States, as President Truman considered, "had to support free peoples which resist attempts of domination of minorities or outside pressures [...]. I think we should assist free peoples to build their destinies as they wish." [www.trumanlibrary.org, Rough Draft of the President's message to Congress in regard to Greece, March 9, 1947]. On the other hand, he considered that poverty, hunger and dirt constituted proper land that could grow germs totalitarianism.

Truman Doctrine, exposed to U.S. Congress on 12 th March 1947, foresaw an

promulga legea care așeza Statele Unite în avangarda luptei anticomuniste în lume. Cu toată infuzia puternică de capital și material american, războiul civil în Grecia nu a încetat din pricina mișcării de guerillă a rebelilor comuniști până la începutul lui 1948, când Stalin a înțeles că nu juca o carte câștigătoare și a ordonat autorităților iugoslave să pună capăt oricărui sprijin. Un an mai târziu, înaltul comandament al armatei regale, organizat cu strânsa colaborare a misiunii militare americane, condusă de către generalul Van Fleet, va fi investit cu puteri excepționale. Conducătorul iugoslav Iosip Broz Tito, anatemizat între timp de către Cominform, a decis în iulie 1948 închiderea frontierei și sistarea definitivă a ajutoarelor pentru insurgenții de extremă stânga, care vor capitula în 1949, unii dintre ei refugiindu-se în Bulgaria și Albania. (Fontaine, A., *op. cit.*, pp. 51-53; Duroselle, J. B., *op. cit.*, p. 468)

Doctrina Truman reprezintă cea dintâi și una dintre cele mai semnificative manifestări ale politicii americane de *containment*, care se va aplica și pe continentul asiatic în timpul războiului din Coreea (1950 – 1953).

Abstract: Truman's Doctrine (1947) – expression of the *containment* policy of the United

States of America

Truman's Doctrine is the first and one of the most important manifestations of the *containment* policy of the United States of America. U. S. A. wanted to prevent the march of the Communism in Europe and in the world. George Kennan was the author of the theory of *containment*, explained in his *Long Telegram* and in his article called *The Sources of Soviet Conduct*. Truman's Doctrine stipulated a financial and material aid for Greece and Turkey. These two countries had to resist the trials of the Communists to reach the power. The American president said there were two completely different ways of life: one way of life was based upon the will of the

aid of 250 million U.S. dollars for Greece and an aid of 150 million U.S. dollars to Turkey. The two Chambers of the Congress will vote with a large majority the draft bill, and subsequently on 22 May 1947, the President promulgated the law which placed the United States in the vanguard of the fight against Communism. Despite the infusion of American money and material the American civil war in Greece is not terminated because of the movement of guerilla of the communist rebels until early 1948. Then Stalin understood that he did not play a winning card and ordered authorities from Yugoslavia to give up any support. A year later, the high command of the royal army, organized with the close collaboration of U.S. military mission, led by General Van Fleet, will be invested with exceptional powers. Yugoslav Leader Iosip Broz Tito, meanwhile condemned by Cominform, decided in July 1948 closure of the border and final stop aid to insurgents of left extreme, which will surrender in 1949. A few of them went in Bulgaria and Albania. (Fontaine, A., *op. cit.*, pp 51-53; Duroselle, JB, *op. cit.*, p. 468).

Truman Doctrine is the first and one of the most significant manifestations of the U.S. *containment* policy, which will be also applied on the Asian continent during the Korean War (1950 to 1953).

Abstract: Truman's Doctrine (1947) – expression of the *containment* policy of the United

States of America

Truman's Doctrine is the first and one of the most important manifestations of the *containment* policy of the United States of America. U. S. A. wanted to prevent the march of the Communism in Europe and in the world. George Kennan was the author of the theory of *containment*, explained in his *Long Telegram* and in his article called *The Sources of Soviet Conduct*. Truman's Doctrine stipulated a financial and material aid for Greece and Turkey. These two countries had to resist the trials of the

transformarea pragmatismului într-o tradiție filosofică occidentală (Eduardo Mendieta – "Take care of freedom and truth will take care of itself. Interviews with R. Rorty")

E. Mendieta observă că Rorty nu și-a propus să reformeze filosofia, ci mai ales, s-o transforme, aceasta fiind unica ipostază în care filosofia ar mai putea să influențeze transformarea lumii. Este, de asemenea, evident că filosofia trebuie să înceteze a se lăsa păcălită de misiunea sa regală, numai astfel putând să se transforme. Rorty contribuie, astfel, la ceea ce se numește dezvrăjirea lumii, lucru care echivalează cu o invitație la ironism, deci la a renunța la realismul metafizic.

2. Antifundationalism și Democrație

Antifundamentalismul insistă asupra unei interdependențe între progresul la nivel cognitiv și toleranța la nivel social; dincolo de aceasta, neputându-se niciodată ajunge la *full stop* în procesul cognitiv – în condițiile în care totul se schimbă într-o manieră kuhniană, este nevoie de toleranță față de toate răspunsurile posibile.

Democrația este coerentă cu o filosofie mai puțin fanatică din punct de vedere epistemologic – acesta este, de altfel, unul dintre motivele pentru care atitudinea fundationalistă, de tip Descartes, Locke sau Kant, adică obsesia pentru adevărul de tip certitudine – conduce la scepticism. Pragmatisti, ca Dewey, au încercat „să devieze atenția de la etern către viitor, astfel transformând filosofia într-un instrument al schimbării mai degrabă decât într-unul de conservare”. (PSH, 29).

Rezultatul este că certitudinea este înlocuită de speranță și progres (ce respectă ideea popperiană a cunoașterii ca proces în continuu progres, și mereu falsificabilă). În ceea ce-l privește pe Rorty, filosoful interpretează această *vânăare a certitudinii ca modalitate de a evada din lume* (PSH, 33).

Există, în filosofia contemporană, un curent care se declară favorabil filosofiei fundationaliste; astfel, Heidegger și Adorno

– “Take care of freedom and truth will take care of itself. Interviews with R. Rorty”)

E. Mendieta observe le fait que Rorty n’a pas voulu seulement réformer la philosophie, mais la transformer, ceci étant la seule manière dans laquelle la philosophie peut encore transformer le monde. Il est aussi évident que la philosophie doit arrêter d’être *dupée par sa mission régale*, c’est la seule manière dans laquelle elle peut se transformer.

Ce que Rorty essaye de faire c’est contribuer à la dé-divinisation du monde, ce qui invite à l’ironisme, donc à une renonciation au réalisme métaphysique.

2. Anti-fundationalisme et Démocratie

L’anti-fundationalisme insiste sur une interdépendance entre le progrès au niveau de la connaissance et la tolérance au niveau social; comme on ne peut jamais arriver à un «full stop» dans le procès de la connaissance - tout changeant d’une manière kuhnienne- il faut montrer de la tolérance pour toutes les réponses possibles.

La démocratie est cohérente avec une philosophie moins fanatique du point de vue épistemologique, voilà une des raisons pour laquelle l’attitude fundationaliste (Descartes, Locke et Kant) – ça veut dire l’obsession pour la vérité de la certitude - conduit au scepticisme. Les pragmatists, comme Dewey, ont essayé “to shift attention from eternal to the future, and to do so by making philosophy an instrument of change rather than of conservation” (PSH, 29).

Le résultat est que la certitude est remplacée par l’esperance et par le progrès (qui respecte l’idée popperienne de la connaissance toujours en progrès, toujours falsifiable).

En ce qui le concerne, Rorty voit cette “quest for certainty” (demande de certitude) étant une “manière d’échapper du monde”. (PSH, 33)

Il y a, dans la philosophie contemporaine, un courant qui offre support à la philosophie fundationaliste; ainsi, Heidegger et Adorno voyaient une liaison entre les institutions liberales et les fundationalismes des Lumières; les premières ne pourraient survivre

vedeau o legătură între instituțiile liberale și fundationalismele specifice Iluminismului. Pentru ei, instituțiile nu ar putea supraviețui fără dimensiunea fundationalistă, deși Dewey îi contrazice (ORT, 178).

Prestigiosul pragmatist american, cu influență deosebită asupra lui Rorty, consideră că trebuie pornit de la politica-democrație și abia apoi filosoful creează filosofia (ce se croiește pe politică). Rawls susține perspectiva fundationalistă admitând că democrația liberală se impune chiar în absența presupuzițiilor filosofice (ORT, 179); aceasta nu necesită un ego fanatic-anistoric-absolutist (care înlocuise pe D-zeu în cultura europeană secularizată), ci o "concepție asupra sinelui care transpune comunitatea în element constitutiv al sinelui..." (ORT, 179). Rawls este de acord cu Dewey, în *Justice as Fairness*, că o astfel de societate, ce n-are nevoie de de niciun fel de legitimare fundatională, nu are nevoie nici de vreun tip de autoritate; acest lucru încurajază sfârșitul ideologiei.

3. Filosofia

3.1. Importanța acordului intersubiectiv

"Necesitatea" toleranței epistemologice, amintind de cea specifică principiilor democratice este transparentă în concepția rortyană - "nu există un singur mod de a fi al lumii, de aceea nu este potrivit a vorbi de o singură mod de a o reprezenta fidel. În schimb, există multe feluri de a acționa pentru a duce la realizare expectanțele umane de fericire. Posedarea unei asemenea fericiri nu este ceva distinct de deținerea unei convingeri justificate; mai degrabă, ultima este un caz special al primei" (PSH, 33)

Urmându-l pe Dewey, pragmatismul a reușit să lase deoparte "scopul comun Grecilor și Idealiștilor Germani - reprezentarea exactă a naturii intrinseci a realității - în favoarea proiectului politic al societății libere și insistării asupra diversității indivizilor în aceasta" (Philosophy and Social Hope, p.

sans les dernières, mais Dewey les contredit (ORT, 178). Il considère que premièrement c'est la politique/ la démocratie, et seulement après le philosophe crée sa philosophie qui doit être cohérente avec la politique. Rawls soutient le point de vue antifondationaliste en admettant aussi que: "liberal democracy can get along without philosophical presuppositions" (ORT 179).

La démocratie libérale n'a pas besoin d'un ego fanatique - anhistorique - absolutiste (lequel avait remplacé Dieu dans la culture européenne sécularisée), mais plutôt d'une "conception of the self that makes the community constitutive of the self..." (ORT, 179).

Rawls est d'accord avec Dewey, dans *Justice as Fairness*, qu'une pareille société, n'ayant pas besoin d'aucune légitimation fondationaliste, n'a besoin d'aucune autorité; en même temps ceci encourage la fin de l'idéologie.

3. La Philosophie

3.1. L'importance de l'accord intersubjectif

La "nécessité" de la tolérance épistemologique, en souvenant de celle spécifique aux principes démocratiques "est transparente dans la conception rortyenne - "... there is no one way the World is, and so no one way it is to be accurately represented. But there are lots of ways to act so as to realize human hopes of happiness. The attainment of such happiness is not something distinct from the attainment of justified belief; rather, the latter is a special case of the former" (PSH, 33)

Suivant Dewey, le pragmatisme a réussi à laisser de côté "the goal common to the Greeks and the German Idealists (accurate representation of the intrinsic nature of reality) in favor of the political goal of increasingly free societies and increasingly diverse individuals within them" (Philosophy and Social Hope, p. 49).

Ce qui change c'est le fait que, pour les pragmatistes, le but de la connaissance doit être l'utilité et non pas la vérité; plutôt l'accord

49).

Ceea ce se schimbă este faptul că, pentru pragmatisti, motivația cunoașterii trebuie să fie utilitatea și nu adevărul – mai degrabă acord intersubiectiv decât certitudine fanatică!

Abordarea este epistemologic – democratică, în favoarea acordului intersubiectiv, atitudine coerentă mai degrabă cu speranța și progresul decât cu certitudinea fanatică.

3.2. Alternativa pragmatistă și cele trei răspunsuri ale filosofiei

În "Filosofia ca știință, metafora și politică", articolul inițial al "Philosophical Papers 2", intitulat *Essais sur Heidegger et autres écrits*, Rorty discută cele trei răspunsuri pe care filosofia le poate oferi

3.2.1. Răspunsul husserlian (științific)

3.2.2. Răspunsul heideggerian (poetic)

3. 2.3. Răspunsul pragmatist (politic)

3.2.1. Răspunsul husserlian este comun lui Husserl și pozitivistilor; conform acestuia, modelul filosofic este unul științific. Pentru Husserl (*Criza științelor europene și fenomenologia transcendentă*), renunțarea la filosofia concepută drept cunoaștere universală, anistorică și fundațională nu reprezenta decât "stadiul final al unui proces dezastruos", intim conectat la atitudinea față de științe (p. 14).

3.2.2. Anticipându-l pe cel pragmatist, răspunsul heideggerian este o reacție la răspunsul științific, ce înlocuiește oamenii de știință cu poeții. Heidegger vedea pragmatismul și fenomenologia transcendentă drept "două produse derivate din tradiția obiectivistă", o tradiție paralelă cu supremația științelor pozitive din timpul modernității.

3.2.3. Pragmatistul e în special interesat de "toți aceia care se străduiesc să asigure viața și securitatea semenilor" (p.13). Aceștia sunt

intersubiectiv que la certainté fanatique! L'approche est, épistologiquement parlant, démocratique - en faveur de l'accord intersubjectif, ce qui va mieux avec espérance et progrès que certitude fanatique.

5.2. L'alternative pragmatiste et les trois fins de la philosophie

D'après « *La Philosophie comme science, métaphore et politique*, qui est l'article ouvrant les "Philosophical Papers 2", intitulés "Essais sur Heidegger et autres écrits", Rorty discute de trois réponses que la philosophie peut offrir :

3.2.1. La réponse husserlienne (scientifique)

3.2.2. La réponse heideggerienne (poétique)

3. 2.3. La réponse pragmatiste (politique)

3.2.1. La réponse husserlienne est commune à Husserl et aux positivistes; selon lequel, le modèle de la philosophie est scientifique. Pour Husserl (*La crise des sciences européennes et la phénoménologie transcendentale*), le renoncement à la philosophie comme connaissance universelle, antihistorique et foundationaliste n'était que "le stade final d'un processus désastreux", directement lié à l'attitude vers les sciences. (p. 14)

3.2.2. Aussi que celle des pragmatistes, la réponse heideggerienne est une réaction à la réponse scientifique. Il remplace les scientifiques avec les poètes.

Heidegger voyait le pragmatisme et la phénoménologie transcendentale comme "deux simples produits dérivés de la tradition objectiviste", une tradition parallèle avec la suprématie des sciences positives durant la modernité.

3.2.3. Le pragmatiste est intéressé plutôt de "tous ceux qui s'efforcent d'assurer la vie et la sécurité des personnes" (p.13) Ceux-ci sont les ingénieurs et les travailleurs sociaux; en ce cas, la philosophie et la science sont des instruments permettant d'y parvenir.

La tradition philosophique pour le pragmatiste "demande à être utilisée, exactement comme on utilise une trousse à outils" (p. 14). Pour celle-ci les outils sont des instruments conceptuels.

inginerii și lucrătorii sociali, astfel că, în acest context, filosofia și știința nu sunt altceva decât instrumente pentru atingerea acestor scopuri.

Pentru pragmatist, tradiția filosofică "cere să fie folosită în același mod în care e utilizată o trusă de unelte" (p. 14). Aici, uneltele sunt instrumente conceptuale.

Această metaforă sugerează o anumită progresie culturală, cu rezonanță wittgensteiniană - "o parte din aceste unelte ... au destinul de a nu mai fi de folos...nu e altă soluție decât a le arunca" (p.14).

3.2. Metaforă și fundaționalism

Rorty amintește de Davidson când pune în evidență teoria metaforei drept critică a fundaționalismului (p. 17). Metafora se constituie în a treia sursă a cunoașterii, fiind, alături de percepție și inferență, o modalitate de a adăuga o nouă descoperire la cele vechi, obligând la o remodelare a *țesutului nostru de convingeri* (p. 18)

Percepția și inferența nu aduc nicio schimbare limbajului nostru, vizând doar valoarea de adevăr a judecăților noastre, corespunzând la ceea ce Heidegger numește *atitudine matematică*.

Consecința ar fi acceptarea abandonării ideii ca "scopul cunoașterii este de a ajunge la punctul de vedere al lui D-zeu" (p. 19).

A accepta metafora echivalează cu renunțarea la *cunoaștere ca recunoaștere*; venind din exteriorul spațiului logic, metafora ne modifică limbajul și viața (în *Cercetări asupra adevărului și interpretării*, D. Davidson susține că metafora aparține exclusiv domeniului utilizării (practice))

Metaforele - spune Rorty - se prezintă ca enunțuri care, *prima facie*, par false - aceasta se întâmplă la nivel literal; ca adevăruri literale, metaforele încep prin a fi false (un exemplu bun a fost afirmația că "Pământul se rotește în jurul Soarelui", care la început a părut o falsitate metaforică literală).

În concluzie, enunțurile metaforice nu sunt

Cette métaphore suggère une certaine progression culturelle, ayant une résonance wittgensteinienne- "Certains de ces outils...sont destinés à ne plus servir à rien... il n'y a pas d'autre possibilité que de les jeter" (p.14).

Pour le pragmatiste, la philosophie comme connaissance universelle a survecu son utilité pratique.

Le pragmatiste vise à remplacer la connaissance universelle (idée platonicienne et cartésienne "par le rêve baconien d'une domination de la nature poussée à son maximum" (p. 15).

5.3. Métaphore et fondationalisme

Rorty mentionne Davidson pour mettre en évidence la théorie de la métaphore comme critique du fondationalisme (p. 17). La métaphore est la troisième source de nos croyances. La métaphore est une manière (à côté de perception et inférence) d'ajouter une nouvelle croyance aux anciennes; elle oblige à "remodeler le tissu de nos croyances..." (p. 18) La perception et l'inférence ne changent rien au niveau du langage; elles portent seulement sur la valeur de vérité de nos énoncés. Elles correspondent à ce que Heidegger appelle *attitude mathématique*.

La conséquence est qu'il faut abandonner "l'idée que le but de la pensée est d'atteindre le point de vue de Dieu" (p. 19).

Accepter la métaphore est équivalent avec le renoncement à la connaissance comme reconnaissance; en venant de l'extérieur de l'espace logique, la métaphore *modifie notre langage et notre vie* (D. Davidson - *Enquêtes sur la vérité et l'interprétation - La métaphore appartient exclusivement au domaine de l'usage*).

Les métaphores - dit Rorty- se présentent comme des énoncés qui, *prima facie*, semblent faux - c'est au niveau littéral; donc, comme vérités littérales, les métaphores débutent par être fausses (un pareil exemple a été un énoncé comme "la terre tourne autour du soleil"; auparavant ça paraît une fausseté métaphorique littérale).

altceva decât "les avant-courriers de nouveaux usage du langage" (p.22)

En conclusion les énoncés métaphoriques ne sont autre chose que "les avant-courriers de nouveaux usage du langage" (p.22)

4. Politica – despre legătura filosofie- democrație liberală

Ideea cea mai importantă este aceea de a nu rata noutatea utilă; de aceea, "...totul va merge spre mai bine, dacă fiecare nouă metaforă are posibilitatea de a se face auzită, și dacă nicio convingere și nicio dorință nu este sacralizată, ceea ce ar duce la respingerea oricărei noi metafore ce i-ar face concurență" (p. 29).

Din punct de vedere intelectual, pragmatistii trebuie să permită concetățenilor lor să trăiască cu ideea că nimeni nu este proprietarul unui limbaj adecvat, astfel putând să se debaraseze de ideea că "există ceva, în afara noastră, cu care trebuie să se realizeze o adecvare" (p.30). Aceasta echivalează cu faptul că trebuie să se renunțe la teoria epistemologică a spectatorului.

Societatea democratică arată, deci, mai mult interes față de solidaritate și coeziune politică; Rorty îl amintește pe Th. Jefferson, vorbind de "beliefs of ultimate importance" pe care le consideră inesențiale pentru o asemenea societate. Ceea ce contează este coeziunea politică, ceea ce este echivalent cu renunțarea la concepțiile iluministe.

Este important a nu perpetua fanatismul: democrația influențează o filosofie non-fanatică (Dewey și Rorty menționează religia în rândul acestui tip de fanatism, iar concluzia este că "cetățenii democrației Jeffersoniene pot fi cât de religioși sau nereligioși doresc, atât timp cât nu sunt fanatici")(ORT, p.175)).

Ideea acordului este de o deosebită importanță în cadrul acestui argument, în condițiile în care este o evidentă incoerență între reprezentare și darwinism - "For representation, as opposed to increasingly complex adaptive behavior, is hard to integrate into an evolutionary story" (TP, 20))

6. Politique – sur la liaison philosophie/ démocratie libérale

La chose la plus importante est de ne pas omettre une nouveauté utile; c'est pourquoi "...tout ira mieux pour tout le monde si l'on donne à toute métaphore nouvelle la possibilité de se faire entendre, et si nulle croyance ou si nul désir n'est sacralisé à ce point que soit automatiquement rejetée la moindre métaphore qui le mettrait en danger" (p. 29). Intellectuellement, les pragmatistes doivent permettre à leurs concitoyens à vivre avec l'idée que personne ne possède un *langage adéquat*, puisqu'ils doivent "se débarrasser de la conviction qu'il existe quelque chose, hors de nous, à quoi il faudrait être adéquat" (p.30). Ca veut dire – il faut renoncer à la théorie épistemologique du spectateur (*spectator theory*).

La société démocratique montre plus d'intérêt vers la solidarité et la cohésion politique. Rorty mentionne Th. Jefferson, en parlant des "beliefs of ultimate importance", qui croyait qu'elles ne sont pas essentielles pour une société pareille. Ce qui importe c'est la cohésion politique, elle étant équivalente avec le renoncement aux conceptions illuministes.

Le plus important est de n'avoir plus de fanatisme: la démocratie influence une philosophie non-fanatique (Dewey et Rorty regardent la religion de cette manière, et la conclusion est que: "Citizens of Jeffersonian democracy can be as religious or irreligious as they please, as long as they are not fanatical" (ORT, p.175).

L'idée d'accord y devient importante; un argument pour l'idée d'accord c'est l'incohérence entre représentation et Darwinisme ("For representation, as opposed to increasingly complex adaptive behavior, is hard to integrate into an evolutionary story" (TP, 20). C'est dans

În acest context, Rorty vede filosofia ca evoluând mai bine dacă se renunță la expresii de genul *natură intrinsecă a realității* sau *corespondență cu realitatea*. (2) Aceasta se explică prin faptul că nu putem descoperi vreodată ce este în-sinele din lucru-în-sine; propunerea lui Rorty este de a înlocui anterioarele cu "less useful and more useful ways of talking". (T&P, 1).

5. Democratie și toleranță pentru răspunsuri multiple

Ceea ce încearcă să facă pragmatismul este de a înlocui adevărul falsificabil cu justificarea (cea din urmă fiind relativă la audiențe, fără a-și propune să devină adevăr etern). Un punct de vedere divin nu este acceptabil epistemologic (Putnam); audiența ideală nu este posibilă (niciodată nu putem exclude posibilitatea existenței unei audiențe mai bune, căreia o convingere justificabilă nouă nu-i este justificată – TP 22). Astfel ajungem la ceea ce am putea denumi *adevăr pragmatic*; se poate spune că acest tip de gândire ne împinge în relativism?

Răspunsul este unul dificil, dar putem încerca să-l dăm, prin relaționare cu absolutismul, care nu acceptă afirmații de genul "adevărat pentru mine, dar nu pentru tine", sau "adevărat atunci dar nu și acum" (TP, 2). Ceea ce se poate verifica însă este că astfel de afirmații sunt extrem de frecvente în istoria științei. Se poate, atunci, accepta că adevărul nu e altceva decât justificare? Expresii de genul "justificat pentru mine, dar nu și pentru tine" sunt acceptabile; justificarea, aici, are sensul jamesian de "betterness- to-believe", - ceea ce este mai bine a crede.

James ar fi trebuit să spună că justificarea este criteriu al adevărului, dat fiind că e relativă la audiențe, în același fel în care "bunătațea este relativă scopurilor". Ceea ce susțin pragmatistii este că nu există convingeri care să fie justificate pentru eternitate; nu ne putem îndoi că $2+2=4$, dar

ce contexte que Rorty croit que la philosophie sera mieux sans expressions comme: "intrinsic nature of reality", ou "correspondence with reality". (2)

La raison est que nous n'arrivons pas à savoir ce qu' "en soi" dans "chose- en- soi" est; il le remplace avec "less useful and more useful ways of talking". (T&P, 1).

7. Démocratie et la tolérance pour les multiples réponses

Ce que le pragmatisme essaye de faire c'est remplacer la vérité falsifiable avec la justification (la dernière est relative aux audiences, sans espérer à devenir vérité éternelle). Un point de vue divine n'est pas acceptable épistémologiquement (Putnam); l'audience idéale n'existe pas (we can never exclude the possibility that some better audience might exist, to whom a belief that is justifiable to us would not be justifiable to (TP, 22). On arrive, ainsi, à ce qu'on peut nommer "la vérité pragmatique"; est-ce que c'est du relativisme? La réponse est assez difficile, mais on peut la donner en faisant référence à l'absolutisme.

L'absolutisme n'accepte pas des affirmations comme: "true for me but not for you", ou "true then but not now". (TP 2). Ce qui est vérifiable c'est que de pareilles affirmations sont très fréquentes dans l'histoire de la science. Est-ce qu'on peut accepter que la vérité ne soit autre chose que justification? On accepte l'expression "justified for me but not for you"; justification = "betterness- to-believe", dit James.

La justification est le critère de la vérité, James aurait du dire: la justification est relative aux audiences (" same way as goodness is relative to purposes »).

Ce que les pragmatistes disent est qu'il n'y a pas de convictions qui pourrait être justifiées pour toujours, comme éternellement indubitables; on ne peut pas douter $2+2=4$, mais il y a des convictions qui ne peuvent pas être immunes sans doute.

există convingeri ce nu rămân imune oricarei îndoieli.

6. Democrația adevărului și nu relativism

Putem descoperi influența lui Davidson asupra lui Rorty, când ultimul susține că "nimeni n-ar trebui să încerce să specifice natura adevărului" (TP, 3) – o teorie a adevărului nu este posibilă !

Pragmatişti nu pot oferi o teorie a adevărului, însă pot indica faptul că "adevărul nu este scop al cercetării" – A goal is something you can know that you are getting closer to or farther away from. But there's no way to know our distance from truth" (TP, 3)

Nefiind preocupați de obsesia apropierei de adevăr, ne deplasăm pe un alt nivel cultural, în care "am fi mai sensibili față de diversitatea minunată a limbilor și față de practicile sociale asociate acestora" (TP, 4). Explicația pentru acestea este că "vom fi încet să ne întrebăm dacă ele corespund vreunei entități eterne și supraumane". (TP6).

Rezultatul este o mutație a habitus-ului intelectual ("Instead of asking – are there truths out there that we shall never discover? – we would ask – are there ways of talking and acting that we have not yet explored? –" (TP, 6)).

Avantajele ce rezultă de aici – nu mai există activități prioritare și am ajunge să apreciem intersubiectivitatea mai mult decât obiectivitatea – "it would help us stop assigning one of these activities (religion, for ex., or natural sciences) priority over others"; – "it would help us stop worrying about objectivity by letting us be satisfied with intersubjectivity" (TP, 6). Toate acestea conduc spre solidaritate, în aceeași măsură în care devine evident că la nivelul obiectivității există, în fapt, un accord intersubiectiv.

Cum s epoate ajunge aici? Prin discuții libere, deschise, ce permit luarea în

8. La démocratie de la vérité et non pas le relativisme

Rorty est Davidsonian, quant il dit que "nobody should even try to specify the nature of truth" (TP, 3) – aucune théorie de la vérité n'est possible. Les pragmatistes ne peuvent pas offrir une théorie de la vérité, mais ils peuvent indiquer que "truth is not a goal of inquiry": "A goal is something you can know that you are getting closer to or farther away from. But there's no way to know our distance from truth" (TP, 3).

N'étant plus préoccupés par l'obsession de s'approcher de la vérité, on arrive à un autre niveau culturel, où "we would be more sensitive to the marvelous diversity of human languages, and of the social practices associated with these languages" (TP, 4).

Pourquoi? Parce que "we shall have ceased asking whether they correspond to some non-human eternal entity". (TP6).

Le résultat est un échange des habitus intellectuels ("Instead of asking – are there truths out there that we shall never discover? – we would ask – are there ways of talking and acting that we have not yet explored? –" (TP, 6)).

Les avantages qui en résultent – "it would help us stop assigning one of these activities (religion, for ex., or natural sciences) priority over others"; – "it would help us stop worrying about objectivity by letting us be satisfied with intersubjectivity" (TP, 6). Ceci contribue à l'augmentation de la solidarité. En même temps, il devient évident que dans le concept d'objectivité n'est autre chose qu'accord intersubjectif (TP, 7).

Comment peut-on y arriver? Par des discussions libres, ouvertes, en prenant en considération toutes les hypothèses disponibles.

9. Conclusions

Rorty y analyse les deux "principaux désaccords métaphilosophiques de la période récente" (p.33) : d'une côté, il y a le scientisme,

considerare a tuturor ipotezelor disponibile.

7. Concluzii

În cele de mai sus am urmărit pe Rorty analizând cele două "principale dezacorduri metafilosofice ale perioadei recente" (Essais sur Heidegger..., p. 33): pe de o parte, scientismul, de cealaltă parte, cele două reacții la acesta – Heidegger și Dewey.

Rolul filosofilor se schimbă din punct de vedere pragmatist – filosofii pot să îndeplinească, în viziunea deweyenilor, o *utilitate politică*, la fel ca poezii, dramaturgii sau inginerii (p.39).

Este vorba de a-și aduce contribuția la politica de reformă socială. Filosoful trebuie să-și asume misiunea de a pune în evidență "numărul mereu crescând al varietății de suferințe și opresiuni" (p.39); de aceea, trebuie "să pună în evidență fundamentele false și corupte ale societății sale" (p. 40)

Sacralitatea e înlocuită, în acest context, de solidaritate; solidaritatea este esențială

"Mais Dewey avait raison. Si nous avons seulement le courage d'abandonner le modèle scientifique de la philosophie sans céder à nouveau à quelque désir de sainteté (comme Heidegger), alors quelle que soit l'obscurité des temps, nous cesserions de demander notre salut aux philosophes, comme le faisaient nos ancêtres en s'adressant aux prêtres pour cela. Nous nous adresserions de préférence aux poètes et aux ingénieurs, à ceux qui produisent de nouveaux projets insolites afin de réaliser le plus grand bonheur pour le plus grand nombre". (p. 42)

În concluzie, oamenii preferă liberalismul fanatismului, la fel cum instituțiile liberale trebuie analizate după tipul de persoane pe care le creează... Democrația presupune acord și inferare a concluziilor din principii ce nu sunt ante-acord.

("Ideea că, în ceea ce privește controversele moral – politice, acestea ar trebui raportate

de l'autre côté, les deux réactions au scientisme – Heidegger et Dewey (pragmatisme).

Le rôle des philosophes change du point de vue pragmatiste – les philosophes peuvent remplir, après les deweyiens, "une utilité politique", aussi comme les poètes, les dramaturges ou les ingénieurs. (p. 39).

Il s'agit d'apporter une contribution à la politique de réforme sociale. Le philosophe doit s'imposer l'exigence de mettre en évidence "le nombre toujours croissant des variétés de souffrance et d'oppression". (p. 39); en vue de ceci, il doit "mettre au jour les fondations fausses ou corrompues de sa société". (p. 40)

Le plus important, la sainteté n'est plus une option; c'est la solidarité qui est essentielle: "Mais Dewey avait raison. Si nous avions seulement le courage d'abandonner le modèle scientifique de la philosophie sans céder de nouveau à quelque désir de sainteté (comme Heidegger), alors quelle que soit l'obscurité des temps, nous cesserions de demander notre salut aux philosophes, comme le faisaient nos ancêtres en s'adressant aux prêtres pour cela. Nous nous adresserions de préférence aux poètes et aux ingénieurs, à ceux qui produisent de nouveaux projets insolites afin de réaliser le plus grand bonheur pour le plus grand nombre". (p. 42)

En conclusion, les gens aiment mieux être libéraux que fanatiques; aussi, les institutions libérales doivent être mesurées après les types de personnes qu'elles créent. La démocratie signifie accord, et inférer les conclusions de principes qui ne sont pas ante-acord ("The idea that moral and political controversies should always be brought back to first principles is reasonable if it means merely that we should seek common ground in the hope of attaining agreement"...it is misleading if it is taken as the claim that there is a natural order of premises from which moral and political conclusions can be inferred". (ORT, 190)

La communauté devient plus importante qu'un ego fanatique, anhistoriciste; à sa place, le pragmatiste met l'ego intégré dans la communauté. Il réalise qu'il doit s'adapter à celle-ci, puisqu'il réalise que sa vérité est aussi

mereu la principiile prime, este rezonabilă doar dacă aceasta înseamnă că ar trebui să căutăm puncte comune, în speranța apropierei acordului ...“ (ORT, 190)).

Comunitatea devine mai importantă decât un ego fanatic, anistoric; în locul acestuia, pragmatistul pune eul integrat în comunitate. Acesta realizează că trebuie să se adapteze la comunitatea, deoarece realizează că adevărul său este la fel de departe de adevăr ca al tuturor celorlalți din interiorul aceleiași comunități democratice.

Bibliografie:

- Rorty, Richard – *Philosophy and Social Hope*, Penguin Books, 1999. (PSH)
- Rorty, Richard – *Philosophy as Cultural Politics*, Philosophical Papers, Vol. 4, 2007, Cambridge University Press.
- Festenstein, M. – *Pragmatism and Political Theory. From Dewey to Rorty*, The University of Chicago Press, 1997.
- Rorty, R. – *Objectivity, Relativism and Truth*, Cambridge University Press, 1991. (ORT)
- Maletz, D. – *Tocqueville's Tyranny of the Majority Reconsidered*, in The Journal of Politics, Vol. 64, No. 3, Aug 2002.
- Rorty, R. – *Contingency, Irony and Solidarity*, Cambridge University Press, 1989.
- Ignatieff, M. – *Human Rights as Politics and Idolatry*, Princeton University Press, edited by Amy Gutman.
- Rorty, R. – *Truth and Progress*, Philosophical Papers, Vol. 3, Cambridge University Press, 1998. (TP)
- Rorty, R. & Engel, P. – *What's the use of Truth*, ed. by P. Savidan, Columbia University Press, 2005.
- Rorty, R. – *Philosophy and the Mirror of Nature*, Princeton University Press, 1979.
- Take care of Freedom and Truth will take care of itself*, interviews with Richard Rorty, ed with an introduction by Eduardo Mendieta, Stanford University Press, 2006.

loin d'être vrai que la vérité de tous les autres dans cette communauté démocratique.

Bibliographie

- Rorty, Richard – *Philosophy and Social Hope*, Penguin Books, 1999. (PSH)
- Rorty, Richard – *Philosophy as Cultural Politics*, Philosophical Papers, Vol. 4, 2007, Cambridge University Press.
- Festenstein, M. – *Pragmatism and Political Theory. From Dewey to Rorty*, The University of Chicago Press, 1997.
- Rorty, R. – *Objectivity, Relativism and Truth*, Cambridge University Press, 1991. (ORT)
- Maletz, D. – *Tocqueville's Tyranny of the Majority Reconsidered*, in The Journal of Politics, Vol. 64, No. 3, Aug 2002.
- Rorty, R. – *Contingency, Irony and Solidarity*, Cambridge University Press, 1989.
- Ignatieff, M. – *Human Rights as Politics and Idolatry*, Princeton University Press, edited by Amy Gutman.
- Rorty, R. – *Truth and Progress*, Philosophical Papers, Vol. 3, Cambridge University Press, 1998. (TP)
- Rorty, R. & Engel, P. – *What's the use of Truth*, ed. by P. Savidan, Columbia University Press, 2005.
- Rorty, R. – *Philosophy and the Mirror of Nature*, Princeton University Press, 1979.
- Take care of Freedom and Truth will take care of itself*, interviews with Richard Rorty, ed with an introduction by Eduardo Mendieta, Stanford University Press, 2006.